

JAAAR- VERSLAG 2022

Inhoud

1. [p. 02](#)

Visie, missie, strategie en beleidsplan

2. [p. 05](#)

CTRL ALT DEL
Stop #ExpresDefect

3. [p. 07](#)

Speakers tour en Right to Say 'No'

4. [p. 12](#)

Partnerwerking

5. [p. 16](#)

Onze beweging

6. [p. 18](#)

Projecten

7. [p. 21](#)

Financieel verslag

Voorwoord

Beste lezers,

Bedankt dat jullie de tijd nemen om ons jaarverslag over 2022 door te nemen. Het afgelopen jaar bracht belangrijke veranderingen met zich mee voor CATAPA. In dit jaarverslag werpen we hier graag een blik op.

In 2022 hebben we onze strategische reis voortgezet om strategische prioriteiten, campagnes en werkmethoden vast te leggen. Hoewel er nog enkele belangrijke stappen moeten worden genomen is de waarde van dit proces bewezen.

Ons tweede jaar als erkende Vlaamse sociaal-culturele organisatie bracht uitdagende veranderingen met zich mee voor onze toegewijde medewerkers en vrijwilligers. We zijn sterk blijven groeien in onze sociaal-cultureel werking richting een wereld zonder mijnbouw.

Enkele medewerkers hebben de organisatie verlaten in 2022 en zijn vervangen door nieuwe, en soms bekende, gezichten. Ook ons bestuur kende een wissel van de wacht. We willen iedereen die, deels of volledig, afscheid nam van CATAPA hartelijk bedanken voor hun toewijding. Heel wat van deze Catapistas zijn in een andere rol nog steeds actief in de beweging: eens een Catapista, altijd een Catapista, blijkt alweer.

Ons ultieme doel blijft een wereld zonder mijnbouw. Gezien de urgentie en omvang van de mijnbouwproblematiek, zullen we ons in de toekomst steeds meer richten op beleidsbeïnvloeding, enerzijds op het vlak van geplande veroudering via de CTRL ALT DELETE-campagne anderzijds via de Right to Say 'No'-campagne.

Als we vooruitkijken, wachten ons nog vele uitdagingen. De golf van "groen extractivisme" dreigt de klimaatcrisis te vervangen - of aan te vullen - door een veelheid aan andere crises. De manier waarop we nu met grondstoffen omgaan, zal ongelijkheid, gezondheidsproblemen en biodiversiteitsverlies verergeren.

Toch gaat ons werk verder dan verzet. We zeggen niet alleen nee, maar ook ja! Nee tegen mijnbouw, ja tegen het leven. Nee tegen geplande veroudering, ja tegen duurzame producten. Nee tegen eeuwigdurende groei, ja tegen de talloze alternatieven die er zijn om ons leven vorm te geven binnen de grenzen van de planeet.

De hele CATAPA-beweging blijft werken aan de verandering die onze wereld dringend nodig heeft.

Hartelijke groeten en veel leesplezier,

Robin Roels

BESTUURDER CATAPA

1.1 CATAPA's visie en missie

CATAPA streeft naar een wereld waarin de ontginning van niet-hernieuwbare grondstoffen niet langer nodig is door zich volop te richten op de overgang naar een model dat **ontmijnt, ontgroeit en beweegt**.

CATAPA's missie, visie en strategie werd de laatste jaren scherpgesteld tijdens onze strategische oefening met de hele beweging.

Ontmijnen

Ontginnen van niet-hernieuwbare grondstoffen heeft een enorme sociale en ecologische impact en is een motor van conflict.

CATAPA gaat actief op zoek naar alternatieven voor mijnbouw en streeft naar een model waarbij niet-hernieuwbare grondstoffen kunnen blijven waar ze van nature thuishoren, in de bodem.

Ontgroeien

Onze groei-economie zorgt voor een onstilbare honger naar niet-hernieuwbare grondstoffen. Onevenwichtige machtsverhoudingen zetten relaties tussen mensen onderling, en tussen mens en milieu, onder permanente druk.

CATAPA is een drijvende kracht in de transitie naar een economisch systeem van degrowth, voorbij de op groei gebaseerde economie om tot een samenleving te komen die bewuster en bescheidener leeft en op die manier het gebruik van nieuwe grondstoffen reduceert. De economie staat in functie van sociale en ecologische rechtvaardigheid.

Bewegen

CATAPA is een vrijwilligersbeweging die de transformatie naar sociale en ecologische rechtvaardigheid tussen en binnen samenlevingen belichaamt.

We bouwen allianties op met diverse bewegingen wereldwijd waarbij de lokale, nationale en mondiale strijd met elkaar verbonden wordt. Het is vanuit deze globale verbondenheid en solidariteit dat de beoogde verandering zal gebeuren. Een sterke connectie met Latijns-Amerika zit in het DNA van CATAPA.

Door oplossingen voor aan mijnbouw gerelateerde maatschappelijke problemen en levendige campagnes wil CATAPA op een vreedzame wijze kritisch en actief burgerschap vergroten.

Onze volledige missie en visie kan je [hier](#) terug vinden.

1.2 CATAPA's strategie

Om onze missie en visie uit te voeren is een sterke strategie nodig. CATAPA werkte de laatste jaren hard aan die strategie. De strategie is gebaseerd op twee grote lijnen, waaronder vier outcomes vallen.

1

Het blokkeren van nieuwe mijnbouwprojecten en actieve cases.

Outcome 1:

Er is een sterke reductie van de productie van goederen die metalen bevatten.

2

Het reduceren van de productie van apparaten die nieuw ontgonnen metalen en mineralen bevatten.

Outcome 2:

Een politiek-juridisch systeem dat mijnbouw verbiedt/bestraft is opgezet.

Outcome 3:

Lokale gemeenschappen hebben een manier om mijnbouw tegen te houden.

Outcome 4:

Mijnbouwbedrijven slagen er niet in om hun projecten te financieren.

Deze outcomes realiseren we via de vijf pijlers van onze werking:

- campagnewerk
- beleidsbeïnvloeding
- communicatie
- partnerwerk
- beweging

De strategie is het kompas voor CATAPA de komende jaren. Het helpt ons om gericht engagementen aan te gaan en duidelijke keuzes te maken. Een strategie is steeds een 'levend' kader, dat voldoende kan inspelen op nieuwe dynamieken. Maar het is 'bindend' en zal hét leidende kader zijn voor de komende jaren.

Alle activiteiten van CATAPA moeten passen binnen dit kader. Zo streven we naar meer coherentie, focus en impact en een werkbaar klimaat binnen CATAPA voor iedere betrokkene.

De raad van bestuur gaf in 2022 een tijdelijk mandaat aan een nieuw orgaan, het strategisch team. Dit team focust op het verspreiden, faciliteren, bewaken en uitvoeren van de strategie binnen de vrijwilligersbeweging.

Het team adviseert project- en actie-ideeën, leidt processen om beslissingsstromen en taakverdelingen te verbeteren en monitort hoe CATAPA vooruitgang boekt in haar strategie.

Het strategisch team is een vertegenwoordiging van de beweging waar leden van ons kantoor team, onze vrijwilligerswerkgroepen en ons bestuur aanwezig zijn.

De systemische verandering waaraan wij willen bijdragen tegen 2050 is: **een wereld waarin niet langer metalen en mineralen worden ontgonnen.**

1.3 Sociaal-culturele werking

2022 was voor CATAPA het tweede jaar als erkende sociaal-culturele organisatie, maar als vrijwilligersbeweging hebben we al jaren een werking die inzet op verschillende leervormen voor volwassenen en pusht naar veranderingen in onze maatschappij. De twee functies (maatschappelijke bewegingsfunctie en leerfunctie) die we als sociaal-culturele vereniging kozen in ons eerste beleidsplan.

Achter de schermen verzette het team samen met heel wat vrijwillige Catapistas ook bergen werk om de sociaal-culturele basis te versterken. Het vrijwilligersbeleid werd afgewerkt, doelgroepen werden geanalyseerd en de voortgangsrapportage werd voorbereid. De steun van koepelorganisaties De Federatie en Socius was daarbij ook enorm waardevol.

CATAPA als erkende sociaal-culturele organisatie:

De rollen die elke Vlaamse sociaal-culturele organisatie moet vervullen:

Kritische rol	Laboratorium rol	Verbindende rol
---------------	------------------	-----------------

De sociaal-culturele functies die CATAPA koos:

Maatschappelijke bewegingsfunctie	Leerfunctie
-----------------------------------	-------------

Naar de buitenwereld is ons sociaal-cultureel werk vooral zichtbaar in onze twee campagnes:

CTRL ALT DELETE

In de CTRL-ALT-DELETE-campagne strijden we met Catapistas en gelegenhedsvrijwilligers en deelnemers aan activiteiten tegen geplande veroudering (zie p. x).

Right to Say 'No'

Onze recht om 'nee' te zeggen-campagne haalt inspiratie uit CATAPA's partnerwerk (dat buiten de sociaal-culturele scope valt) om te focussen op een grotere maatschappelijke beweging richting een maatschappij waartegen wij 'ja' zeggen (zie p. x).

02. CTRL-ALT-DELETE

Stop #ExpresDefect

In 2021 lanceerde CATAPA haar campagne om bewustwording te creëren en actie te ondernemen tegen geplande veroudering en voor een meer circulaire economie: CTRL ALT DELETE.

Ons huidige economisch systeem dat altijd meer wil verkopen en meer wil produceren, is één van de grootste oorzaken van de klimaatcrisis én heeft een enorme impact door mijnbouw. Daarbij willen fabrikanten gsm's, laptops of andere apparaten zo goedkoop mogelijk produceren. Dat de kwaliteit en de levensduur van die producten daardoor drastisch verminderd, is zelfs goed voor hun business. Zo kopen wij nog meer toestellen.

Maar het gaat nog verder, zoals we reeds zeiden, worden producten zo gemaakt dat ze sneller stuk gaan. We noemen dit soort praktijken 'geplande veroudering'. De batterij van jouw gsm die na twee jaar niet meer oplaadt of een printer die niet meer wil printen... Het is geen toeval dat dit gebeurt, bij de productie van die toestellen werden er expres slechte materialen gebruikt, of gewoon zo gemaakt dat ze na de garantie stuk gaan.

Goederen produceren aan topsnelheid en aan de laagst mogelijke prijzen, dat is de basis van ons huidige economisch systeem. Producten worden gemaakt met een gelimiteerde levensduur of het ontwerp bemoeilijkt reparatie of maakt herstel onmogelijk.

Dat is niet vol te houden. CATAPA koos er in 2022 dan ook voor om met onze vrijwilligers de strijd verder aan te gaan met geplande veroudering!

We eisen:

CTRL

CONTROLE & transparantie op de productie van ICT

ALT

Een ALTERNATIEVE wetgeving die geplande veroudering aan banden legt.

DELETE

We DELETEN de productie van toestellen met een te korte levensduur.

Om dit concreet te maken gaan we aan de slag met lokale vrijwilligers die steden en gemeenten motiveren om het CTRL ALT DEL-charter te tekenen.

Mechelen werd de eerste stad die het CTRL ALT DEL-charter tegen geplande veroudering ondertekende op de 'Dag van de Aarde' in april. Dit volgde op een debat over (de)kolonisering, waarbij de stad zich engageerde voor de campagne van CATAPA.

Een lunchmeeting met Stad Gent en sprekers van de Speakers Tour, Rosas & Mirtha, vond plaats in maart. Tijdens dit evenement engageerde de schepen zich om met Stad Gent het charter te ondertekenen.

Een Re-Connect Restart Party in Antwerpen in maart, inclusief workshops en discussies, benadrukte het belang van het 'Right to Repair'. Sprekers Rosas & Mirtha deelden inzichten over een circulaire benadering van metaalproductie en -consumptie.

De visueel opvallendste actie was de overname van de Ghelamco Arena in Gent met slogans van de CTRL ALT DEL-campagne, gericht op geplande veroudering. Dit viel samen met de 'European Green Week', waarbij CATAPA kritiek uitte op de groene transitie die nog steeds binnen het paradigma van ongeremde economische groei valt.

CATAPA Leuven organiseerde in april een inspirerend evenement over geplande veroudering, circulaire economie en 'nothing to waste'. De organisatie bracht belangrijke thema's onder de aandacht en faciliteerde discussies.

Catapistas en vrijwilligers van Nerdlab creëerden een (e-)wasteful installatie om geplande veroudering aan te klagen én het brede (shoppende) publiek kennis te laten maken met het fenomeen.

Op **Black Friday** organiseerden we een protestactie op de Kouter in Gent. Een satirische onthulling van de installatie door een fictieve CEO lokte pers en publiek naar de Kiosk op het plein. Ondertussen leerden voorbijgangers van Catapistas bij over #ExpresDefect. Heel wat passanten voegden hun te vroeg gesneuvelde elektronica toe aan ons e-waste kerkhof om het fenomeen aan te klagen. Je kan dat trouwens zelf ook doen op onze website.

3.1 Een indrukwekkende Speakers Tour

De Speakers Tour was in 2022 terug een geweldig hoogtepunt voor onze beweging, met dank aan de vele Catapistas en natuurlijk onze sprekers van GRUFIDES, onze partnerorganisatie uit Peru.

In 2022 nodigde CATAPA twee milieuactivisten, **Mirtha en Rosas** uit Cajamarca, Peru, uit om hun strijd in de schijnwerpers te zetten. Zij deelden hun verhaal over de strijd tegen grootschalige mijnbouw in Peru en vertelden hoe het opkomen voor hun rechten gepaard gaat met het risico en de angst om geïntimideerd, gestigmatiseerd en vervolgd te worden. Tijdens hun bezoek spraken zij met studenten, lokale en Europese politici, de pers, maatschappelijke organisaties en geïnteresseerde burgers.

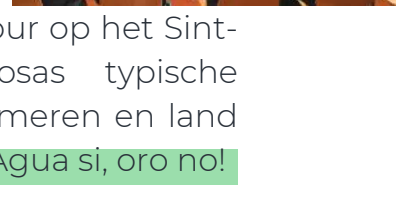
Het avontuur begon met de aankomst van de gasten in België, wat gezien de uitdagingen van de Covid-tijden geen eenvoudige taak was. Catapista Maxime en Mirtha werden aanvankelijk de toegang geweigerd in Lima, maar met vastberadenheid vonden ze de volgende dag een alternatieve vlucht.

Rosas maakte zijn transcontinentale reis solo en arriveerde vier uur later dan gepland, wat het begin markeerde van een avontuurlijk verblijf in België.

Een uitgebreid verslag van de Speakers Tour kan je op onze website terugvinden, maar we pikken er een paar hoogtepunten uit.

Cajamarca is de carnavalshoofdstad van Peru. Die carnavalscultuur zien we ook terug in de strijd van de activisten tegen de mijnbouwbedrijven. Er zijn tientallen carnavalsliedjes geschreven over de verdediging van het water en de mensenrechten. Muurschilderingen, liederen, verhalen, poëzie, schilderijen, alle vormen van kunst kunnen krachtige manieren zijn om te protesteren.

Dat ervaren we ook op de eerste vrijdag van onze Speakers Tour op het Sint-Pietersplein in Gent. We zongen met Mirtha en Rosas typische carnavalsverzetsliederen over de verdediging van hun rivieren, meren en land als opening van onze tournee en uit solidariteit met Cajamarca. **¡Agua si, oro no!**

Daarna kregen Catapistas voor het eerst de verhalen van Mirtha en Rosas te horen tijdens de **kick-off** in de Sint-Pietersabdij. Mirtha, directeur van onze partnerorganisatie GRUFIDES, deelde de schoonheid van Cajamarca en onthulde dat bijna een kwart van het gebied al aan mijnbouwbedrijven was verkocht, met ernstige gevolgen voor de regio. In een emotionele toespraak benadrukte ze de noodzaak om tegen mijnbouwprojecten te blijven strijden.

Rosas, afkomstig uit de Vallei van Condebamba, deelde zijn levenslange toewijding aan de strijd tegen diverse mijnbouwprojecten, inclusief het verdrijven van een mijnbouwbedrijf. Hij benadrukte de verontreiniging van producten uit zijn vallei met zware metalen, zelfs tot in Belgische winkels. De boodschap was helder: de strijd tegen mijnbouw is een universele zaak die iedereen aangaat.

In samenwerking met onze partners van het European Environmental Bureau organiseerden we ook een ontmoeting tussen **Europarlementariërs** en Mirtha en Rosas.

De Peruaanse milieuactivisten, samen met inheemse vertegenwoordigers uit Rusland en Guatemala, deelden hun verhalen en drongen aan op strengere wetgeving met betrekking tot mijnbouw en benadrukten de falende impact van vrijwillige normen voor verantwoord ondernemen.

Daarnaast waren er nog heel wat evenementen waarop Mirtha en/of Rosas hun verhaal deelden. Ontbijt met een Rebel is een klassieker binnen het Gentse Belmundo Festival, waarbij zes rebellen met inspirerende verhalen rond aparte tafels werden geplaatst.

De Peruaanse activisten namen ook deel aan de CATAPA Peru werkgroep, het Yes to Life No to Mining Netwerk, een NEMO deskundigenpanel, een lunchgesprek met Gentse beleidsmakers, de Restart Party,...

“Vrijwillige internationale normen voor verantwoord ondernemen hebben geen effect gehad op milieu- en mensenrechtenschendingen in de toeleveringsketens.”

In Antwerpen en Leuven werden studenten uitgedaagd om kritisch te kijken naar extractivisme. Op 8 maart, Internationale Vrouwenstrijddag, deelden defensoras uit Peru, Colombia en Nederland/Bolivia hun verhalen over klimaatactivisme en de vitale rol van vrouwen in het activisme.

Naast die drukke agenda was er ook ruimte voor Mirtha en Rosas voor informelere activiteiten. Gent verkennen kon daarbij niet ontbreken.

De Speakers Tour werd afgesloten met een intieme ceremonie in het natuureservaat van de Leie, waar dankbaarheid werd uitgesproken voor de geleerde lessen en gedeelde ervaringen. Pago a la Tierra.

Dankbaarheid naar hen én de vele Catapistas die dit mee organiseerden is hier dan ook op hun plaats!

3.2 Right to Say No

Lancering campagne

In de slipstream van de Speakers Tour lanceerden we onze *Right to Say No*-campagne (het recht om 'nee' te zeggen). Enerzijds als framework voor onze partnerwerking (zie verderop), anderzijds als sociaal-culturele campagne naar het Vlaamse publiek.

De titel slaat op het fundamentele recht van gemeenschappen om nee te zeggen tegen grote ontginningsprojecten in hun leefomgeving.

De campagne kreeg vorm via een door de beweging gestuurd proces. Het thema was al bepaald vanuit de strategische oefening, maar de rest van de campagne werd collectief opgebouwd. Dit gebeurde aan de hand van verschillende publiek toegankelijke activiteiten, samen met een 25-tal Catapista's werd er gradueel gebouwd aan verschillende aspecten van de campagne (o.a. social media acties en campagnes, publieke activiteiten en acties, ...) met de ondersteuning van experts ter zake van CATAPA's kantoorteam en de nodige vormingsmomenten.

De recht om 'nee' te zeggen-campagne vormt tevens het overkoepelend werkkader voor de partnerwerking van CATAPA, dat buiten onze sociaal-culturele werking valt, maar essentieel is voor onze beweging. De strijd van partners in Latijns-Amerika werkt inspirerend voor onze sociaal-culturele werking en de veranderingen die we hier in Vlaanderen en Brussel willen.

Er wordt geijverd voor het fundamentele recht van gemeenschappen om nee te zeggen tegen mijnbouw in hun leefomgeving. Het recht om 'nee' te zeggen zet het zelfbeschikkingsrecht van gemeenschappen centraal, zowel in Latijns-Amerika als hier. Wij hebben ook het recht om 'nee' te zeggen tegen ongeremde economische groei en ons huidige economisch model, hierin nemen we dan ook sterk onze kritische rol op.

Het recht om 'nee' te zeggen is altijd verbonden aan een 'ja', een positief alternatief, een gewenste maatschappij om naar te streven. CATAPA zegt, met heel wat andere bewegingen en burgers, 'ja' tegen een andere manier om samen te leven. We promoten hoe Vlamingen en Brusselaars deel kunnen uitmaken van een beweging die 'ja' zegt tegen ontgroeien en ontmijnen.

CATAPA kiest om 'ja' te zeggen tegen de 'degrowth'-beweging, waarbij economische groei niet meer op de eerste plaats komt, maar vervangen wordt door ecologische duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid.

Onze Right to Say No-campagne in de praktijk: 'Verzet Wereldwijd'

Op 2 december 2022 verzamelde CATAPA een vijftigtal deelnemers en activisten in De Studio in Antwerpen voor een avond in het teken van onze recht om 'nee' te zeggen-campagne.

De deelnemers leerden doorheen de avond dat het recht om 'nee' te zeggen geïnspireerd is vanuit de Latijns-Amerikaanse strijd tegen mijnbouw. Daarnaast werd ook duidelijk dat CATAPA dit als beweging ook als een veel bredere maatschappijkritiek ziet. De campagne is een mogelijkheid om overal ter wereld, ook hier in Vlaanderen, 'ja' te zeggen tegen een andere manier van samenleven. Weg van een economisch systeem dat zorgt voor een ongeremde economische groei en nood aan mijnbouw.

De inspiratie werd verzorgd door een panel van internationale activisten. Ivonne Ramos (Acción Ecológica) was er digitaal bij vanuit Ecuador, waar ze in de regio rond Quito strijdt voor een bindende volksraadpleging over een verbod op mijnbouw.

Een stuk dichterbij, in Ierland, voert V'cenza Cirefice dezelfde strijd tegen mijnbouw, zij nam ook de tijd om toe te lichten waarom dit verzet ook een ecofeministische beweging is. We moeten op zoek naar alternatieven om onderdrukking van vrouwen en het land tegen te gaan, deze onderdrukkingen zijn onlosmakelijk verbonden aan mijnbouw.

Catapistas Kim en Maxime modereerden de avond en vertaalden dit internationale verhaal naar Vlaanderen. Dat deed ook Hedwig Rooman van het Zwijndrechtse collectief Grondrecht. Zij strijden tegen PFAS-vervuiling in hun leefomgeving en eisen het recht om 'ja' te zeggen tegen een gezonde gemeenschap.

Afsluitend werd de inspiratie van participanten en panelleden benut door artistiek facilitator Joanna van Atelier Rojo. Zij daagde alle aanwezigen uit tijdens een 'collectieve verbeeldingssessie'.

Net als gemeenschappen die lijden onder mijnbouw hebben wij ook het recht om onze eigen toekomst te verbeelden, of dat nu in het door PFOS vervuilde Zwijndrecht of in een door mijnbouw bedreigde regio in Ierland of Ecuador is.

We zeggen 'ja' tegen een andere manier om onze samenleving te organiseren: solidair, duurzaam, democratisch en inclusief.

Lees het volledige verslag van 'Verzet Wereldwijd' op onze website.

4 Het recht om 'nee' te zeggen, samen met onze partners

In 2022 bewoog er heel wat in onze partnerwerking: meer personeelstijd vanaf april en een nieuwe werkgroep voor partnerwerking droegen daaraan bij. De werkgroep, met ervaren experts uit de beweging, werkte aan een versterkte structuur voor de partnerwerking. Er werden duidelijke partnercriteria opgesteld en er werd gewerkt aan een analyse van de politieke context in elk partnerland. Een rode draad binnen die context is de sterke politieke focus op mijnbouwontwikkeling, o.a. de groene transitie zorgt voor een sterke vraag naar metalen.

Evolutie team en opstart werkgroep

Met strategische outcome 3 (Lokale gemeenschappen hebben een manier om mijnbouw tegen te houden) kreeg de partnerwerking een duidelijk kader: het ondersteunen van gemeenschappen die nee zeggen tegen metaalmijnbouwprojecten. Daarin richten we ons op voorkomen in plaats van reageren en ondersteunen we het werk van onze partners die tegen nieuwe mijnbouwprojecten strijden: Daar hebben we als beweging het meest impact. Deze outcome werd gebaseerd op de ervaringen van onze partners in Zuid-Amerika en hoe het verzet van een gemeenschap tegen nieuwe mijnbouwprojecten voor een domino-effect zorgt op regionale schaal.

Vanaf april 2022 hadden we dankzij middelen van de sociale Maribel een groter team voor onze partnerwerking. De 20 procent VTE die ingevuld werd door Charlotte (die reeds vele jaren de partnerwerking in CATAPA ondersteunt) kon aangevuld worden door een 50 procent VTE van Karlijn, die als vrijwilliger al voor CATAPA in België en in Colombia bijdroeg aan de partnerwerking.

Die extra personeelstijd liet het team partnerwerking toe om zich niet enkel op het meest noodzakelijke te focussen. Er werd, met een nieuwe werkgroep, gewerkt aan een structurele versterking van de partnerwerking. De werkgroep bestaat uit ervaren experts uit de beweging die de partnerwerking in zijn geheel bespreekt en herwerkt (zie verder).

In december 2022 viel het partnerwerking team terug naar één persoon aan 50 procent VTE toen Charlotte Christiaens na een lange tijd besloot om haar periode als werknemer bij CATAPA af te sluiten. Het blijft voor CATAPA complex om de professionele ondersteuning van haar partnerwerking gesubsidieerd te krijgen. Nochtans is een halftijdse werknemer het minimum om de partnerwerking binnen CATAPA op duurzame wijze te kunnen ondersteunen. Voor 2023 zullen die middelen voornamelijk uit eigen reserves moeten komen.

Strategische oefening, gedeelde werklijnen en de rol van GECO's

Dankzij de extra personeelstijd en de nieuwe werkgroep werd in 2022 tijd genomen om CATAPA's strategie volwaardig in de partnerwerking te implementeren en om samen met de partners en vrijwilligers uit de beweging enkele bestaande vraagstukken uit te werken en op zoek te gaan naar antwoorden.

Zo legden we binnen de werkgroep de basis voor een structurele partnerwerking met duidelijke partnercriteria en een analyse van de politieke context per partnerland. Met de partners werd de nieuwe strategie van CATAPA besproken en werd ook uitgelegd hoe dit effect zou hebben op de verdere samenwerking met CATAPA.

Hoewel er initieel schrik was over wat de reactie zou zijn van de partners op het 'opleggen' van een bepaalde strategie, was de reactie overwegend positief. Aangezien we met onze partners vanuit gelijkwaardigheid vertrekken, was het voor hen meer dan normaal dat CATAPA haar eigen strategie nastreeft en was het net transparant en duidelijk dat we dit met de partners deelden.

Hierop volgend zaten we samen met elk van de partners om met de strategie in het achterhoofd tot gedeelde werklijnen te komen voor de komende twee jaar, deze werklijnen werden vastgelegd in overeenkomsten waarin ook de vereisten voor samenwerking van beide kanten werden vastgelegd.

In diezelfde lijn werd ook de rol van de GECO (Global Engagement CATAPA Officer) onder de loep genomen binnen de partnerwerking. GECO's zijn vrijwilligers van CATAPA die een jaar lang bij een partner van CATAPA verblijven. Er werden evaluaties gemaakt met voormalige GECO's, er werd besproken wat de focus zou moeten zijn en welke zaken moesten worden uitgeklaard met de partners.

Als gevolg hiervan werd besloten om maximum met twee GECO's per jaar te werken en dat deze GECO als hoofddoel het versterken van de Right To Say No campagne heeft. Op die manier kan de GECO zowel mentaal, financieel als logistiek beter worden ondersteund en kan de toegevoegde waarde en input van de GECO naar de beweging het best benut worden.

2022 voor CATAPA en haar partners in de Andesregio

Een uitgebreider verslag, inclusief voorstelling van onze partners, politieke context en ondersteuning, kan je hier terugvinden.

Bolivia

Partner: CEPA

Centro de Ecología y Pueblos Andinos

Onder andere dankzij 11.11.11 konden onze Boliviaanse partners in 2022 werken aan het ondersteunen van gemeenschappen die strijden tegen mijnbouw en werkten ze aan een school voor milieuverdedigers.

Het verzet tegen mijnbouw is in Bolivia uiterst actueel. De Boliviaanse regering zet namelijk volop in op de ontginning van **lithium als 'duurzame' mijnbouw**. Ze werken daarvoor aan een participatief model waarbij gemeenschappen mee zouden verdienen aan de inkomsten van de mijnen. Daarover zijn **de meningen binnen de Boliviaanse milieubeweging en in lokale gemeenschappen verdeeld**. Sommigen menen, net als CATAPA, dat groene mijnbouw niet bestaat en mijnbouw, ook voor lithium, uiteindelijk steeds tot zware sociale en ecologische problematieken zal leiden. Anderen willen verzekeren dat gemeenschappen deze keer zeker een deel van de taart krijgen van de nieuwe mining boom, aangezien ze geloven dat lithiummijnbouw toch niet te stoppen valt.

Ecuador

Partner: Acción Ecológica

Dankzij 11.11.11 en donaties van onze leden en sympathisanten konden onze partners in 2022 focussen op het organiseren van een volksraadpleging. Het doel van de **Quito Sin Minería- campagne** en het (intussen afgedwongen) referendum is om het district Quito te laten erkennen als gebied vrij van mijnbouw. Daarnaast ondersteunen we onze partner ook om de focus te leggen op bedreigde regio's en hun lokale zelfgekozen economieën die een alternatief zijn voor de mijnbouwontwikkeling.

Dankzij de Quito Sin Minería-campagne werden in 2022 ook de eerste contacten gelegd met **Red de Jóvenes del Chocó Andino** (RJCA). RJCA is een vrijwilligersnetwerk van jongeren uit gemeenschappen in het Chocó Andino gebied, vlakbij Quito. Ze verenigen zich om, zoals ze zelf zeggen: "onze culturele rijkdom te verdedigen, te promoten en ons megadiverse grondgebied te beschermen".

RJCA organiseert onder andere verzet tegen verschillende activiteiten die zonder enige vorm van controle in het Chocó Andino gebied plaatsvinden.

Colombia

Partners: COSAJUCA & Comité Ambiental en Defensa de la Vida

In Colombia zorgden de verkiezingsuitslagen voor hoop dat mijnbouwprojecten en -ontwikkeling ten minste tijdelijk gepauzeerd zouden worden.

De partners van CATAPA in Cajamarca, Colombia verzetten zich (o.a. met de steun van 11.11.11) in 2022 verder tegen mijnbouw, onder andere via een netwerk van lokale milieucómités. Zo werkten ze aan **uitwisseling tussen gemeenschappen** die strijden tegen milieuverontreiniging in de regio van Tolima, ondersteuning van gemeenschappen die door nieuwe mijnbouwproblemen getroffen worden, het doorgeven van kennis aan jongeren en de bescherming van de omgeving door en voor plattelandsvrouwen. Daarnaast versterken en pleiten ze voor volksraadplegingen en een verankerd beslissingsrecht over mijnbouw op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Met de steun van Stad Gent werd in december 2022 een project gestart in het kader van de **strijd tegen het mijnbouwproject La Colosa** en de verdediging van de gemeenschap hun recht om 'nee' te zeggen. Het mijnbouwbedrijf probeert namelijk de consulta popular ongedaan te maken (volksraadpleging waarin de gemeenschap koos voor een toekomst zonder mijnbouw). In het kader van dat project wordt ingezet op volkseducatie en gestreden tegen desinformatie in de regio. Daarnaast wordt het nationaal initiatief om milieudemocratiewet te lanceren ondersteunt: de *Ley de Democracia Ambiental en Colombia*.

Peru

Partners: GRUFIDES en Instituto Chaikuni

Peru beleefde een zeer turbulent jaar op politiek en maatschappelijk vlak. Binnen die context werkte CATAPA samen met GRUFIDES en Instituto Chaikuni aan drie gesubsidieerde projecten in 2022 (met steun van 11.11.11, Stad Gent, Stad Antwerpen en Provincie Oost-Vlaanderen).

Daarbij lag de focus op gemeenschappen versterken dankzij watermonitoringsprojecten. Op die manier kunnen de negatieve gevolgen van mijnbouw duidelijk in kaart gebracht worden. We werkten ook aan het versterken van uitwisseling tussen milieuverdedigsters die strijden voor dezelfde waterbronnen op andere geografische locaties, aan sensibilisering van de bevolking over de link tussen mijnbouw en gender en aan het versterken van vrouwen uit inheemse en landbouwgemeenschappen in hun strijd als milieuverdedigsters.

5. Onze beweging

2022 was een druk jaar voor CATAPA als vrijwilligersbeweging – de landen- en projectwerkgroepen veranderden in campagnegroepen en we beleefden het hele jaar door toffe ontmoetingsmomenten en succesvolle evenementen.

Tijdens de speakers tour in het voorjaar waren onze vrijwilligers alomtegenwoordig om Mirtha en Rosas van onze partnerorganisatie GRUFIDES te verwelkomen. Heel wat Catapistas organiseerden en ondersteunden evenementen waarin onze gasten hun verhaal deelden. Andere hoogtepunten waren het lenteweekend, met de jaarlijkse algemene vergadering en twee movement dagen in september en november in Brussel.

Bewegingsweekends en -dagen zijn niet alleen momenten om als beweging beslissingen te nemen over de volgende stappen in CATAPA's campagnes. Het zijn ook fijne momenten om elkaar beter te leren kennen en om te leren in verschillende contexten, met en van elkaar. Op de bewegingsdag in november hadden we bijvoorbeeld een training over intersectionaliteit in bewegingen en leerden we over de manier waarop antimijnbouwbewegingen in Turkije zich organiseren.

De kern van onze campagnes zijn de werkgroepen die het hele jaar door bij elkaar komen. Buiten de werkgroepen zijn er ook verschillende momenten waarop alle vrijwilligers samen aan de volgende stappen kunnen werken - bijvoorbeeld op de movement dag in september, waar we een dag hebben uitgezocht wat het Recht om 'nee' te zeggen voor ons als beweging betekent en hebben we geleerd van Catapistas die er onderzoek naar gedaan hebben.

Over onderzoek gesproken, dit is waar de werkgroep Study & Lobby erg actief in is. Het is een van de grootste werkgroepen, met ongeveer 15 Catapista's die eens per maand bij elkaar komen om hun werk en onderzoek rondom de missie en visie van CATAPA te delen.

Daarnaast bouwden vrijwilligers in 2022 samen met Nerdlab een geweldige e-waste installatie, die nu door Vlaanderen trekt en gebruikt wordt om onze CAD-campagne onder de aandacht te brengen.

Er waren natuurlijk ook vele informele momenten waarop we samen tijd spendeerden - zomerpicknicks, kerstfeestjes, of vrijwilligerswerk op een festival.

Denk-en doedag
'Leave it in the
ground'

Right to Say No event
in Brussel

Movementdag

Catapistas en Nerdlab
vrijwilligers werken
aan de (e-)wasteful
installatie

Spring weekend

6.1 NEMO

Het Horizon 2020-project NEMO liep af in december 2022, onze projectmedewerkers Yblin Román Escobar en Alberto Vázquez Ruiz werkten het hele jaar op de laatste onderzoeksrapporten van het project en de eindrapportage. Het NEMO-project ontwikkelde, demonstreerde en exploiteerde nieuwe manieren om zwavelhoudend mijnafval te valoriseren en te gebruiken.

Sommige schattingen laten zien dat de totale hoeveelheid primaire metalen die de afgelopen 30 jaar wereldwijd is gewonnen gelijk is aan de totale hoeveelheid die gedurende de hele geschiedenis van de mensheid is gewonnen (zie ook de Criticality Policy Brief). Dit doet je nadenken over hoe fout is dat we onze “duurzame” toekomst laten afhangen van een nog grotere ontginning van niet-hernieuwbare grondstoffen: metalen.

Stel je anderzijds voor dat Europa stopt met het openen van nieuwe mijnen en zich richt op het herstel van de tienduizenden plaatsen die vervuild zijn (of nog steeds vervuild kunnen worden) door mijnbouwafval, en dat dit proces tegelijkertijd veel van de metalen zou produceren waar Europa nood aan heeft. Dit is ver van een droom, maar een kans: NEMO wou tonen dat met de juiste technische en wettelijke aanpassingen, deze bestaande technieken ook rendabel zouden kunnen worden.

Mijnafval kan een bron zijn voor vele metalen en de gereinigde inerte fractie kan worden hergebruikt als bouw materiaal (in plaats van nieuwe groeven voor aggregaten).

CATAPA was een kleine partner in het NEMO's interdisciplinaire consortium, waarin zes industriële partners zaten, vier onderzoeksinstituten, twee universiteiten en twee mijnbouwbedrijven.

NEMO was op vier vlakken actief: technologisch, economisch, ecologisch en sociaal. CATAPA heeft 4,5 jaar lang (2018 – 2022) gewerkt binnen het sociale domein van het project zodat de stem van de lokale bevolking gehoord kon worden. En er rekening mee gehouden werd door het consortium in haar implementatie van nieuwe technologieën op de mijnsites.

In het NEMO-project zorgden we in 2022 voor:

- **Rapporten over de analyse van de sociale levenscyclus (Social LCA) in de cases van de implementatie van de NEMO-technologieën op de mijnbouwsites van Boliden (Boliden, Sweden) en Terrafame (Sotkamo, Finland) om het zwavelhoudend mijnafval te valoriseren als metaalconcentraten en bouwmaterialen.**
- **Rapport naar de Europese Commissie over de lokale evenementen georganiseerd door de mijnbouwbedrijven in hun mijnbouwsites.**
- **Criticality Policy Brief**

NEMO: een valse noot

Voor CATAPA was NEMO een uitdagend en leerrijk project. Samenwerking in een onderzoeksproject waarin ook mijnbouwbedrijven zitten is verre van evident, zo bleek nogmaals in het laatste projectjaar.

Aan de ene kant hebben we geweldige mensen uit de Europese mijnbouwpartners leren kennen, oprechte onderzoekers die dagelijks nieuwere manieren zoeken om meer mijnbouwafval te kunnen verwerken en zo vervuilde gronden in hun landen proberen saneren.

Aan de andere kant bleek het duidelijk dat de belangen van de mijnbouwindustrie steeds meer Europese instellingen en academia wakker maken. Zo werd in oktober 2022 een trailer van een documentaire serie getiteld "Responsible Mining in Europe: A new paradigm to counter climate change" gepubliceerd, inclusief een niet-geautoriseerde disclaimer van CATAPA en het logo van het NEMO-project.

CATAPA steunt deze documentaireserie niet. Nog voordat de trailer publiekelijk werd verspreid, verzocht CATAPA al om deze fout recht te zetten. Hoewel de initiatiefnemers van de videotrailer hun fout nog dezelfde dag hebben rechtgezet, stond de trailer enkele uren online. Het koppelen van CATAPA en het NEMO-project aan deze video's gebeurde zonder onze toestemming en tegen onze wil in.

Dit illustreert hoe meer en meer spelers in onze maatschappij proberen om mijnbouw openbaar te ondersteunen, ook met publiek geld dat daarvoor niet bestemd is. Dat deze video de Europese Raw Materials Week van 2022 opende in Brussel, spreekt boekdelen over de waarden en zaken die op het spel staan.

Het bevorderen van nieuwe mijnbouw, ongeacht of deze "verantwoord", "groen" of "duurzaam" wordt genoemd, valt buiten het bestek en de doelstellingen van het NEMO-project. CATAPA is het duidelijk niet eens met de boodschap van de documentaireserie. Wij weten dat ons werk aan de kant van de rechtvaardigheid staat.

2018-2022

6.2 SACRIFICE ZONES FOR SUSTAINABILITY?

Green extractivism and the struggle for a just transition.

CATAPA werkte in 2022 samen met het Europees Milieubureau (EEB) rond de impact van de groene transitie en het recht om 'nee' te zeggen.

De Europese Groene Transitie vertrouwt op hernieuwbare energie ter vervanging van fossiele brandstoffen. Maar het uitbreiden van hernieuwbare energie zonder eerst onze samenlevingsmodel te transformeren is een veel te mineraalintensieve operatie.

Terwijl het klimaatdebat vordert, krijgen mijnbouw- en energiebedrijven een voorkeursbehandeling van onze overheden. De gevolgen van mijnbouw worden afgeschoven op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, waarbij hun lokale leef- en ecosystemen worden opgeofferd.

De EU werkt aan verschillende wetgevende initiatieven die gericht zijn op het verbeteren van de naleving van mensenrechten en milieueisen binnen de extractivische industrie. Met meer dan 700 miljoen mensen in de EU, zal wat daar gebeurt bepalend zijn voor de wereldwijde inkoop, verwerking en handel van grondstoffen. In deze context heeft CATAPA samengewerkt met de EEB in dit onderzoeksproject.

CATAPA heeft haar krachten gebundeld met andere onderzoekers die zich bezighouden met kwesties die op dit moment spelen in Bolivia, Finland, Portugal en Zweden: vier casestudies die illustreren hoe de groene transitie op basis van een business-as-usual strategie de verkeerde weg is.

Gedurende dit jaar, en vooral in maart tijdens de Speakers Tour, organiseerden het EEB en CATAPA verschillende advocacy-activiteiten in Brussel over het Recht om Nee te Zeggen bij instellingen van de Europese Unie en bij sociale en milieuorganisaties die zich inzetten voor de verdediging van inheemse rechten en voor de verdediging van democratische rechten boven industriële winst.

De resultaten van deze gezamenlijke inspanning met verschillende onderzoekers over de hele wereld zullen in 2023 door de EEB worden gelanceerd.

“We can't mine our way out of the climate crisis!”

7. Financieel verslag

- de werking van het sociaal-cultureel programma werd uitgebreid
- de werking met Latijns Amerika werd hernomen
- 2 projecten (NEMO en Fair ICT Flanders) werden afgerond

CATAPA boekte een omzet in 2022 van 467.561 €, met een negatief resultaat van 9.221 €.

Het eigen vermogen daalt van 132.979 € naar 106.566 €.

Einde 2022 bedroeg het totaal aan nog te ontvangen subsidies 102.180 €, tegenover een totaal van nog te verantwoorden kosten voor die subsidies t.b.v. 24.605 €. Het relatief laag bedrag aan liquide middelen (54.021 €) wordt verklaard door de besteding van subsidies waarvan de laatste schijf nog niet werd ontvangen.

2022 was het tweede jaar in het sociaal cultureel programma 2021-2025, terwijl de twee lopende projecten NEMO en Fair ICT Flanders verder werden afgerond. De samenwerking met partners in Latijns Amerika werd uitgebreid na de pandemiesituatie

Balans 2022 na de A.V. van 29/3/23

ACTIEF IN €		PASSIEF IN €	
Uitrusting (netto)	3.090	Beginkapitaal	79.736
Aandelen GEC	1.500	Latijns-Amerika Fonds	25.000
Vorraden	500	Reserve Soc-Cult. 2022	11.052
Klanten	10.527	Provisies	0
Waarborgen	800	Leveranciers	17.290
Te ontvangen subsidies	102.180	Andere schulden	31.194
Bank, spaarrekening, kas	54.021		
Overlopende rekeningen	7.038	Overlopende rekeningen	24.605
		RESULTAAT - negatief	-9.221
	179.656		179.656

Opbrengsten

CATAPA ontving subsidies voor een totaal bedrag van 404.072 €.

CATAPA's donors zijn:

- Vlaamse Overheid Departement Cultuur, Jeugd en Media : 159.927 € voor sociaal-cultureel volwassenenonderwijs
- Europese Commissie: 114.293 €: pro-rata voor het project NEMO (Horizon 2020)
- Jeugd voor Europa (ESC): pro-rata 22.035 € voor 3 vrijwilligers voor 4 maanden en 1 vrijwilliger voor 8 maanden
- Internationaal Vlaanderen: pro-rata 18.008 € voor het Fair ICT Flanders-project
- Stad Gent: 7.397 € voor lokale Noord-Zuidwerking
- Stad Mechelen : 500 € voor sensibiliserende activiteiten voor mondiaal beleid
- Vlaamse SocialProfit Fondsen: 26.331 € voor VIA-subsidies en 22.310 € voor Sociale Maribel subsidies
- Vlaamse overheid : 1.800 € voor tewerkstellingssubsidies
- Provincie Oost-Vlaanderen: 7.000 € voor partnerfinanciering in Peru
- 11.11.11: 14.902 € voor partnerfinanciering in Latijns Amerika
- Stad Gent (Gentenaars zonder Grenzen): 4.000 € voor partnerfinanciering in Peru
- Stad Antwerpen : 5.000 € voor partnerfinanciering in Peru
- Andere : 569 €

We ontvingen einde 2022 reeds 4.000 € van Stad Gent (Gentenaars zonder Grenzen) voor partnerfinanciering in Colombia in 2023

Resultaatrekening 2022

KOSTEN IN €	
Werkingskosten	187.810
Personeelskosten (4,81 VTE)	293.633
Afschrijvingen en transfers naar voorzieningen	-14.179
Diverse	297
<i>Totaal kosten</i>	<i>467.561</i>
OPBRENGSTEN IN €	
Inkomsten uit activiteiten	31.697
Giften en lidgelden	5.380
Subsidies	404.072
<i>Totaal opbrengsten</i>	<i>441.149</i>
Resultaat vóór Algemene Vergadering van 29/03/23	-26.412
Teruggave uit reserve	17.191
Netto Resultaat	-9.221

Kosten

Het aantal werknemers bedroeg gemiddeld 4,81 VTE:

- 2,7 VTE voor medewerkers voor het sociaal-cultureel programma
- 2 project coördinatoren voor het NEMO (EC) project voor gemiddeld tezamen 0,92 VTE
- 1,19 VTE voor de Latijns-Amerikawerking, de afronding van het Fair ICT Flanders project en de uitvoering van andere projecten

CATAPA steunde zeven partner organisaties in de Andeslanden met € 35.621.

De werkingskosten (€ 187.810) bestaan uit :

- Kosten voor het sociaal-cultureel programma : € 78.364
- Kosten voor de projecten NEMO en Fair ICT Flanders : € 51.364
- Latijns-Amerikawerking (incl. partnersteun) : € 43.646
- Andere kosten : € 14.436

CATAPA vzw
Kon. Maria Hendrikaplein 5/401
9000 Gent
09 242 87 55
www.catapa.be
info@catapa.be

